

Preek Paaskerk
3 januari 2016
Ds. Jos van Oord

Romeinen 8:31-36

In mijn jeugd bezocht ik de diensten van Corrie Te Boom. Evangelisten. Ze had een keer een borduurwerk bij zich. Van voren een mooi werkstuk, van achter een rommeltje van draadjes, chaotisch tafereel. Zo zien wij het vaak, zei ze. De achterkant. En dan vragen wij naar het waarom? Maar de voorkant, die is mooi. Kijk daar naar.

Ik kon er meeleven. Nu niet meer. Want er zit de gedachte achter van een goddelijk plan. De hand van de grote borduurder. Maar die achterkant, ons lijden, het niet rondkrijgen, het vraagstuk van God en lijden?. Het lijden kan toch niet van god komen, en ook geen bedoeling hebben?.

Het was in 1882 dat Nietzsche de dood van God constateerde. De dood van God, zei Nietzsche betekent dat er geen doel meer is en geen antwoord meer op de vraag naar het waarom. Bij die dood ging ook -zei Nietzsche -het vaderschap van God dood. Dus ook de vader-god is dood. Dus daar is geen twijfel over mogelijk: Bij Nietzsche gaat de christelijke god van die dagen dood, de god van de grimmige moralist, de god van de burgerlijke moraal, een bestierende ondoorgrondelijke god, de veeleisende god met zijn 10 onverbiddelijke geboden. De hiernamaalsgod, de straffe rechter. Dood is hij.

We leven soms nog in de dagen van Nietzsche: er is nog steeds spraakverwarring over God. Vaak is hij nog aangekleed in een kleding van het burgerlijke fatsoen, van de moraal. God als politieagent (als god het voor te zeggen heeft waarom verongelukt er dan een bus met kinderen?, waarom is er dan geen vrede?) De van Dale heeft het bij god nog steeds over een opperwezen. En velen beamen dat dan maar. En komen in grote moeilijkheden als er iets onherstelbaars gebeurd. Van je geloof vallen, dat doen er velen.

Je kunt van je geloof vallen, maar ook van je ongeloof, zei Willem Barnard ooit. Van al die foute beelden, waar Nietzsche over sprak. We hebben vele verkeerde -vaak dogmatische antwoorden gegeven.

De Bijbel geeft nl. geen pasklare antwoorden, dat dachten we. Rond God zijn er veel misverstanden ontstaan. God is vaak ingespannen in praatjes. Er wordt wat afgeroddeld over God. En roddels kloppen vaak niet. Hoe ik dat weet? Omdat er Godzijdank nog Bijbelse verhalen over God zijn. Als we die verhalen toch niet hadden. Er is in de Bijbel EEN grote afspraak over God, dat God afdaler is. Ik ben De Heer, je God, die je bevrijdt heeft uit Egypte. Dus dat is uitgangspunt: God is geen willekeur - god, of een of andere sadist. Of lot. God is uittochtgod. Een bewogen god, want hij hoort het gekerm van zijn volk. En wil geen God zijn zonder mensen en roept daarom mensen: Abraham, Sara, Isaac, Jacob, Mozes, Mirjam, profeten, Johannes de dooper, Maria, tot aan Jezus en verder.

Want steeds is de beginvraag: waar ben je? Waar is je medemens? De mens is een antwoordwezen. Er is een woord van God en een antwoord van de mens. Daarom zijn wij mensen ver- antwoord- elijkheid. We hebben verstand gekregen om er iets van te maken. Om keuze te maken in vrijheid, met verantwoordelijkheid.

Ik denk niet dat God al van tevoren wist hoe de weg naar het beloofde land zou gaan. Wist hij dat het 40jaar zou duren? Mensen hadden die leertijd blijkbaar nodig. En ze maakten onderweg ook eigen keuzen. Ik geloof het ook niet dat God precies wist hoe het met Jezus zou aflopen. Zou God het ingecalculeerd hebben hoe mensen reageerden op deze rabbi?

Het lag niet vast hoe het met ons zou gaan afgelopen jaar. Wat we zouden meemaken, wat ons zou overkomen. Ons leven ligt niet vast. Je bent niet uitverkoren om in getto's om te komen, jouw gezin is niet genomineerd om een kind te verliezen, of om in een bootje te vluchten naar Griekenland. Vooraf staat niet vast wie in 2016 zal sterven.

Het was Gods voorzienigheid niet dat geliefden afgelopen jaar stierven. Maar je hoort het nogal: het is Gods voorbestemming. Maar God valt niet samen met lot of noodlot. Het kan Gods voorbestemming niet zijn dat mensen op vroege leeftijd aan kanker overlijden of dat kinderen verongelukken in het verkeer. Voorbestemming: Een woord waar zoveel zware theologie aan opgehangen is. Dat God ons programma in zijn boek heeft staan en dat wij daar weinig aan kunnen veranderen.

Huib Oosterhuis heeft heel die zware theologie omgebogen in dat ene lied. Die ene tekst: hij heeft ons voorbestemd te lijken op zijn zoon. Het gaat erom vanaf den beginne, vanaf de moederschoot voorbestemd, bedoeld, te zijn als beeld van God. We hebben, zegt de Bijbel ergens, de mogelijkheid gekregen kind van God te zijn. Zoals Jezus. Hij heeft geweten van liefde en haat, afstand en nabijheid, van god los zijn en vol van hem, van vreugde en verdriet. Niets is hem bespaard gebleven. Hij leefde te midden van verschrikkingen, maar wist ook van ontferming en onbaatzuchtigheid.

Wij volgen dit mensenkind van God. Hoe? Dat je weet dat liefde gedaan mag worden, dat er solidariteit is met crisislijders, dat je gaat voor mededogen, vriendentrouw, recht doen, niet dulden dat mensen uitgestoten worden.

Al bij zijn geboorte is het leven van Jezus bedreigd, maar toch neemt hij het op tegen ziekte, armoede, bezetenheid, geeft het leven terug aan opgegeven mensen, loopt over water jou tegemoet...

Hij laat zien wie God is en vraagt ons een verbond aan te gaan tegen het lot. Laat o God uw wil- uw welbehagen- geschieden. Wil vertalen we, er staat Beleid. Dat is mooier, dieper, breder: laat uw koninkrijk toch komen! Laat uw naam worde gedaan.

God is geen noodlot. Hij wacht op ons in eerlijk bidden en verantwoord handelen.

Zo heeft God ons voorzien. Een tekst uit het lied van Oosterhuis We zingen het straks (zie onderaan) .Hij schreef het nav Rom8.

De tekst over de voorzienigheid. Maar we moeten weten dat Paulus hier schrijft naar een onderdrukte gemeente. In Rome was de Veiligheidsdienst zeer actief, de Jezus beweging werd in de gaten gehouden, Amnestie groepjes werden niet geduld. We werden opgepakt als we naar het detentiecentrum in Zeist zouden gaan. Paulus was een gevaarlijke propagandist. Niet veel later werd hij dan ook opgepakt en berecht.

Daarom schrijft hij: Verdrukking, of benauwdheid, vervolging of honger, naaktheid, gevaar, het zwaard, dat zal ons allemaal niet deren, bij dat alles zijn wij meer dan overwinnaars door hem die ons heeft liefgehad.' 'Hem' is de Messias. Dat is politiek geladen. Een gezagsondermijnend woord. Dat is rebels van Paulus: Als God zo voor ons is wie zal dan tegen ons zijn? De hele wereld is tegen ze! Tegen de onderdrukte vervolgte gemeente die haaks stond op de bestaande orde van heren tegenover slaven, rijken tegenover armen, mannen tegenover vrouwen. In Jezus zijn ze gelijk. Paulus zet de staatstheologie op zijn kop. Christus is hoofd. Revolutionaire gedachte. Gezagsondermijnend. En wij zijn voorbestemd om op hem te lijken.

Zoon, dochter van God. God die ons heeft voorzien: dan gaat het niet om Gods voorzienigheid met een alziend oog, dat ons in de gaten houdt, maar over Een die er al voor ons was, die een weg met ons en voor ons uit gaat. In deze werkelijkheid gaat God schuilt. Niet direct, maar indirect.

Paulus is een profeet, maar ook zeer spiritueel: Luister maar: Niets zal ons scheiden van de liefde van God. We zijn opgenomen in dat grote geheel van zijn schepping, en daar is een rol voor ons, daar overkomt ons van alles, daar in de dagelijkse beslommingen en ontmoetingen openbaart zich het gezicht van God. Noch hoogte, noch diepte. Noch heden, noch toekomst... zal ons scheiden van Gods liefde. Dus in alles zit die liefde. We leven in die liefde, in die ruimte. Ons leven is er van doordrenkt. In de ontmoeting op straat, bij AH, op je werk, in de natuur, in politieke gebeurtenissen, in ons gaan naar Zeist, in de bloemengroet, in jouw vraag aan je medemens hoe het gaat, wat er gaande is in politiek, cultuur. Het loopt overal over van liefde! Proef het. <Leef er uit!

We weten niet wat ons zal verkomen in 2016, hoe het zal gaan.

We leven van toevalligheid naar toevalligheid, van gebeurtenis naar gebeurtenis, maar in dat alles gaat iets schuil van dat geheim waar Paulus overschrijft: hij kent ons bij onze naam, heeft ons lief. Leef dus bewust, wil Paulus zeggen, want God is dichterbij dan je denkt.

Herman Finkers eindigde zijn oudejaars-conference heel mooi, als een goede preek. De wereld is niet perfect, zei hij. Daarom heeft ons leven zin. Aan een perfecte wereld hoef je niets te doen. Maar deze niet-perfecte wereld kan je mooier maken dan ze is... met kwetsbaarheid, zachtheid en schoonheid... en terwijl hij dat zei danste een naakte vrouw om hem heen. En hij wees naar naar...en zei :er zijn mensen die denken dat Allah niet danst, kijk...klopt niet. Er was een predikant die laatst zei dat God niet zingt... kijk, hoor...en toen klonk :ubi caritas ...waar vriendschap is en liefde daar is God....
Neurie mee op deze melodie. Amen

Genoemd lied van Huub Oosterhuis

**God die ons heeft voorzien
en kent bij onze naam,
die ons ten leven riep
en houdt in het bestaan.
Hij heeft ons voorbestemd
te lijken op zijn Zoon
die mens is zoals wij
en in ons midden woont.**

**Hij heeft zijn eigen Zoon
geen enkel leed bespaard.
Hij heeft ten einde toe
zijn geest geopenbaard.
Als God zo vóór ons is
wie zal dan tegen zijn?
Al wat ons overkomt
zal hoop en zegen zijn.**

Wie zal ons scheiden ooit
van God ons goed en bloed.
Geen toekomst en geen dood
bedreigt ons meer voorgoed.
Genadig en getrouw
wil Hij mijn vrede zijn.
Geen mens die Hem weerhoudt
om onze God te zijn.